

**De
Bijloke**
Muziekcentrum

Bailes, tonadas & cachuas

Música Temprana

Programma

DO 30.04.26

20:00

Concertzaal

Programma

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Cachua al Nacimiento

Dennos lecenia, señores

—

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Tonada: El Diamante – El Tupamaro

ANTONIO DE PEREIRA Y RUIZ

Baile de Arequipa: El Gallinasito **

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Tonada: El Tupamaro

—

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Tonada: La Lata

ANTONIO DE PEREIRA Y RUIZ

Baile de Arequipa: El Moro **

—

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Cachuita de la montaña: El Buen Querer

Tonada: La Brujita

—

ANTONIO DE PEREIRA Y RUIZ

Baile de Potosí: El Cielito **

MELCHOR MARÍA MERCADO

Baile de Toritos *

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Tonada: El Congo

—

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Baile de danzantes

—

MELCHOR MARÍA MERCADO

La matutina estrella *

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Tonada: La selosa

—

JAIME MARTÍNEZ COMPAÑÓN

Lanchas para bailar

Cachua : La Despedida

Tonadilla: El Palomo

Alles uit de Codex Trujillo del Perú
en el siglo XVIII, ca. 1782, behalve:

* Album de paisaje, tipos humanos y
costumbres de Bolivia (1841-1869)

** 'Noticia...de Arequipa', 1816

Uitvoerders

Música Temprana

Lina López

sopraan

Luciana Cueto

mezzo

Alvaro Pinto Lyon

tenor, barokgitaar, kena & percussie

Gabriel Aguilera Valdebenito

tenor, charango, barokgitaar,
kena & percussie

Mónica Waisman & Luca Rizzello

viool

Andrés Locatelli

blokfluit

Manuel Vilas

harp

Claudia Velez

violone

Adrián Rodríguez Van der Spoel

tenor, barokgitaar & muzikale leiding

Zet het geluid van je mobiele telefoon uit.

Opnames maken in de zaal is niet toegelaten.

De Codex Trujillo van Peru

Adrian Van der Spoel

De ‘Codex Trujillo del Perú’ vormt een uitzonderlijke getuigenis van het muzikale leven in de achttiende eeuw. Deze verzameling bevat geen muziekbron in de gebruikelijke zin, maar een breed opgezette documentatie van het dagelijkse leven in het bisdom Trujillo tussen 1780 en 1785. De muziek werd opgenomen als onderdeel van een visueel en etnografisch verslag dat bestemd was voor de koning van Spanje. Vandaag worden de negen delen van deze unieke collectie bewaard in het Koninklijk Paleis van Madrid.

De samensteller was Baltazar Martínez Compañón, bisschop van Trujillo en afkomstig uit Baskenland. In zijn monumentale werk verzamelde hij meer dan 1400 aquarellen die de flora, fauna en gebruiken van zijn immense bisdom documenteren — een gebied dat zich kon meten met de gezamenlijke omvang van Frankrijk en Spanje. Vooral de afbeeldingen van het dagelijks leven zijn van onschatbare waarde. De muzikale scènes tonen niet alleen de gebruikte instrumenten, maar geven ook aanwijzingen over dans en uitvoering. Met opmerkelijke nauwkeurigheid noteerde de bisschop bovendien twintig muziekstukken in volledige notatie, waarbij hij vaak het tempo en de geografische herkomst vermeldde, soms ook de omstandigheden waarin de uitvoering plaatsvond. Zijn jarenlange reizen door het bisdom maakten deze unieke documentatie mogelijk.

In dit programma worden ook twee andere Zuid-Amerikaanse bronnen belicht, samengesteld door waarnemers die zelf geen beroepsmusici waren. In 1816 publiceerde Don Antonio Pereira y Ruiz, hoofdsacristaan van de kathedraal van Arequipa, zijn ‘Noticia de la muy Noble ciudad de Arequipa’, waarin hij drie lokale dansen opnam, waarvan twee met tekst. Ook deze bron biedt een zeldzame inkijk in het muzikale leven buiten de officiële kerkelijke praktijk.

Een derde belangrijke getuigenis vinden we in het ‘Álbum de Paisajes, tipos humanos y costumbres de Bolivia’, samengesteld in de tweede helft van de negentiende eeuw door de advocaat en natuuronderzoeker Melchor María Mercado, geboren in Chuquisaca, het huidige Sucre. Zijn aquarellen tonen religieuze en burgerlijke architectuur, evenals levendige scènes van feesten, carnaval en dans. Hoewel zijn muzieknotaties vaak onnauwkeurig zijn en reconstructie vereisen, bewaren ze een waardevol repertoire van zowel religieuze als wereldlijke aard, waaronder de ‘Baile de toritos’ en het devotionele lied voor Maria, ‘La Matutina estrella’.

Samen brengen deze bronnen ons dicht bij de klankwereld van het koloniale en postkoloniale Zuid-Amerika — een wereld waarin muziek, dans en dagelijks leven onlosmakelijk met elkaar verbonden waren.